

STAVEN
Svensk Läraretidning
Kontor: Södra Sjöstråket 11
Stockholm
1885

SVENSK LÄRARETIDNING

ORGAN FÖR SVERIGES ALLMÄNNA FOLKSKOLLÄRAREFÖRENING.

Nr 7. (104)

STOCKHOLM, 18 FEBRUARI 1885.

4:e årg.

Prenumerationspris: Helt år 12 Mk 6 Månader 7 Mk 3 Månader 4 Mk En månad 1 Mk	Dagbladspris: Helt år 12 Mk 6 Månader 7 Mk 3 Månader 4 Mk En månad 1 Mk	Reklam och annat utrymme: EMIL HANMARLUND. Svensk Läraretidning Södra Sjöstråket 11 Stockholm	Tryck: Svenska Litografiska Anstalten Södra Sjöstråket 11 Stockholm	Prenumerationsadresser: Svenska Litografiska Anstalten Södra Sjöstråket 11 Stockholm
--	--	---	---	--

INNEHÅLL: Hela tal i folkskolan. Af J. P. Velandér. 1. Första årskursens planläggning. Till de åsigt, vi i artikelföljden »Ämnet räkning i folkskolan» * uttalat om ämnet i allmänhet, önska vi foga några påpekanden rörande dess särskilda delar och det behandlingssätt af dessa, som synes oss lämpligast i undervisningen såväl som i räkneboken. Till en början vilja vi taga våra läsares intresse i anspråk blott för två uppsatser, en om hvardera af folkskolans två första årskurser. Vi tillåta oss dervid en del hänvisningar till vår med denna tidning utdelade räkneboks förra häft, hvilken just omfattar nämnda två årskurser, och bedja läsaren välvilligt göra sig besvär att kasta en blick på de ställen, till hvilka vi funnit nödigt hänvisa i syfte att klargöra planläggningen och framhålla, hvartåt vissa exempelgrupper syfta (något som torde vara mycket svårt att vid ett genomgående af boken uttröna).

Hela tal i folkskolan.

Af J. P. Velandér.

1. Första årskursens planläggning.

Normalplanen föreskrifver, att första årsklassen skall sysselsättas med tal under 1,000. Fattar man denna föreskrift så strängt efter orden, att icke ens teckning eller uppnämnande af fyrsiffriga tal bör läras förr än andra folkskoleåret, så beröfvar man sig visserligen tillfället att i undervisningen använda sådana nära till hands liggande årtal som 1880 och 1885 **, men man vinner deremot en säker och god begränsning för årskursen, en begränsning som i betraktande af räkneboksförfattarnes olyckliga kärlek till allt för stora tal vitnar om en värdefull pedagogisk erfarenhet

hos upphofsmanen till denna bestämmelse i normalplanen. Å andra sidan är en begränsning nedåt vunnin genom föreskrifterna om hvad barnen böra lära i småskolan. Nu anses emellertid räkning mångestädes vara ett ämne af underordnad vikt för flyttning från småskolan, och i följd häraf får folkskolan knappast förutsätta, att hela småskolekursen är väl inlärd af alla lärjungarne.

I enlighet härmed upptager vår räknebok repetitionsafdelningar för hvad som bör vara inlärdt i småskolan. Sådana repetitionsafdelningar äro för öfrigt behöfliga redan därför, att det sätt, hvarpå småskolan undervisat i addition och subtraktion samt framför allt i talsystemets uppfattning, kan vara lämpligt nog i och för sig, utan att därför ha lagt en fullgod grund för fortsatt undervisning.

I fråga om talsystemet (§ 1 i vår bok) förutsätta vi därför ingenting bestämdt såsom förut inlärdt. Förhållandet mellan enheter, tiotal och hundratal tro vi böra inläras med hjälp af en enda motsvarighet i verkligheten, och vi hafva härtill valt *mynt*, så att lärjungen alltid må kunna återföra de mera abstrakta begreppen enheter, tiotal och hundratal till ettöringar, tioöringar och kronor. Hafva barnen ej förut haft någon dylik öfning, torde flera exempel än bokens behöfvas. Med uppfattandet hafva vi förenat repetition af talens tecknande och uppnämnande, hvadan afdelningen, oaktadt det likartade i innehållet, ej bör blifva tröttande för barnen.

I slutet af uppsatsen 6 (nr 49) uttalade vi oss för exemplens anordning i öfverensstämmelse med deras funktioner och enligt följande allmänna skema: 1) små och lättfattliga uppgifter, då något nytt skall läras; 2) räkneoperationernas inlärande och 3) användning; 4) tankeansträngande exempel.

Normalplanens småskolekurs upptager nu af addition och subtraktion så mycket, att

Å Svensk Läraretidning kan fortfarande prenumereras från årets början. Priset synes här ofvan.

Den sista nummeret af denna tidning är utkommit och kan nu beställas. Den som vill beställa denna tidning för nästa år, kan göra det genom att skicka ett par ord till följande adress: Svenska Litografiska Anstalten, Södra Sjöstråket 11, Stockholm.

Folkskolans allmänna läroplan för första årsklassen innehåller följande bestämmelse: »Tal undervisas i folkskolan under de två första åren. Första årskursens undervisning skall syfta till att barnen få en förtäring af talens betydelse och användning i det dagliga lifvet. Tal undervisas i folkskolan under de två första åren. Första årskursens undervisning skall syfta till att barnen få en förtäring af talens betydelse och användning i det dagliga lifvet. Tal undervisas i folkskolan under de två första åren. Första årskursens undervisning skall syfta till att barnen få en förtäring af talens betydelse och användning i det dagliga lifvet.

* Införd i Svensk Läraretidning för 1884, nr 45, 46, 47, 49, 50 och 52.

** Årtal kunna likvisst i räkneundervisningen liksom i lifvet benämnas »adertonhundraåttio» o. s. v. och behandlas i enlighet dermed: detta uppnämningssätt torde redan vara lärdt vid innanläsningen och medför inga svårigheter hvarken för årtalen 1100—1999 eller för med dem likställiga tal.

ten.
Boken omfattar 436 sidor. — Kostar inbunden 1: 25.
ten.

ORGAN FÖR SVERIGES ALLMÄNNA FOLKSKOLLÄRAREFÖRENING.

N:r 8. (165.)

STOCKHOLM, 25 FEBRUARI 1885.

4:e årg.

Prenumerationspris: Helt år 3 kr. 50 öre. Tre fjerdedels år 3 » Halft år 2 » Ett fjerdedels år 1 » 25 öre. Postarvodet är häri inberäknadt.	Utgifningstid: hvarje onsdag. Lösnummerpris: 10 öre. Annonserpris: 25 öre pr petitråd. Utländska: 30 öre d:o.	Redaktör och ansvarig utgivare: EMIL HAMMARLUND. STOCKHOLM. Tryckt hos <i>Gernandts Boktryckeri-Aktiebolag.</i>	Byrå: Drottninggatan 29 C. Redaktören träffas kl. 4—5 e. m. Postadress: Stockholm. Telefon n:r 60 00.	Prenumerationsställen: I landsorten: närmaste postanstalt. I Stockholm: å tidningens byrå, de större tidningskontoren samt i de flesta boklädorna.
---	--	--	--	---

INNEHÅLL: Hela tal i folkskolan. Af J. P. Velander. 1. (Forts.) — Riksdagen: Ordförandeskapet i skolrådet. — Småskollärares rättsliga ställning. — Enskilda skolor. — Den qvinliga undervisningen. — För dagen: Missällighet. — Notiser. — Sveriges allmänna folkskollärareförening: Antal medlemmar. — Från Stockholms kretsaförening. — P. S. — Brevlåda. — Lediga tjänster m. m. — Annonser.

Å Svensk Läraretidning kan fortfarande prenumereras från årets början.

Vi våga icke säga, att man icke vid ett eller annat seminarium skattar allt för mycket åt formalismen; men vi veta bestämdt, att man vid andra med kraft arbetar emot den. Man anser visserligen nödigt att lära eleverna arbeta efter en viss plan, men man söker ej bibringa dem »ett enda allena riktigt förfaringssätt». Så godt man förstår och förmår, vill man lära dem att medvetet använda det förfaringssätt, som lämpar sig bäst med hänsyn till de förhållanden, hvarunder de arbeta. Man vill med ett ord ej göra dem till slafvar under en viss metod, utan till herrar öfver metoden. Att det ej lyckas med alla torde ej alltid bero på läroanstalten. *Carl Kastman.*

Man bör för att förvissa sig om lydriad aldrig gifva en befallning, som man ej är viss på att kunna genomdrifva. Hellre då låta saken fara eller se genom fingrarna med något än först försöka genomdrifva sin vilja och sedan nödgas afstå derifrån. Ett förbud bör nästan alltid kunna göras verksamt; en befallning är svårare. Jag kan förbjuda ett barn att svara, men jag kan icke befalla det att tala. Man måste därför, innan man bestämdt förklarar, att något *skall* ske, också vara viss på, att det *kan* ske. Det säkraste sätt att förlora all »respekt» hos den, som skall lyda oss, är att gifva honom en befallning, som ej kan utföras. *Matilda Langlet.*

Hela tal i folkskolan.

Af J. P. Velander.

1. Första årskursens planläggning.

(Forts. från föreg. n:r.)

Paragraf 5, om *division*, visar både i planläggning och utförande något större olikhet med det vanliga än multiplikation, och vi hafva på den grund å bokens omslag påpekat för hrr lärare, hvad vi dermed velat och hoppats vinna.

Vi hafva på samma gång velat förbygga det antagandet, att vi afsett en noggrann utredning af skillnaden mellan innehålls- och delningsdivision, hvilken skillnad mången lärare torde anse både för oväsentlig och för svår för folkskolans lägre klasser. Kan lärjungan, genom att lära sig förstå och igenkänna hvarterda slagets frågor för sig, aningsvis erfar, att en bestämd skillnad förefinnes, så kan detta ej skada, men att göra honom klart medveten om hvari denna skillnad består, är ej vårt syfte, lika litet som vi förut lagt an på att teoretiskt klargöra skillnaden mellan addition, subtraktion och multiplikation.

Emellertid ha vi i förordet antagit, att en eller annan lärare möjligen skulle hafva svårt att förlika vår behandling af *division* med sitt vanliga undervisningssätt. Vi önska därför få tillägga några ord till hvad vi yttrat å omslaget, särskildt för att få framhålla de enkla och naturliga utgångspunkter för vårt behandlingssätt, hvilket för öfrigt står i fullkomlig öfverensstämmelse med vår behandling af multiplikation.

Att delning af ett mindre antal enheter i 2, 3 eller 4 delar med kulramens hjälp sker genom fränskiljande och jemkning efter ögonmått, är aldeles i sin ordning. Men att ett likartadt verkställande eller åskådliggörande af mera omfattande delningar är högst besvärligt, har en hvar som försökt det nogsam erfärit. All den praktiska användning, som kan göras af nämnda delningssätt, hafva vi upptagit i ex. 271

till förklaring af förfarandet vid delningsdivision. Men innan man kan komma härtill, måste divisionstabellen vara känd och inlärd. Och öfvergår man då tillika genast till divisionsfrågor af omvexlande slag, då får man de flesta och största svårigheterna hopade i början, och *inlärandet af division, hvilket redan i sig sjelft är en svår sak, blir då för barnen rent af en plåga.* Det gäller alltså att åstadkomma en naturlig uppdelning i svårighetsgrader.

Den alldagligaste af alla multiplikationsuppgifter torde vara den: vissa gånger ett visst pris är hvilken summa? Den naturliga motsatsen till denna är: hur många gånger ett visst pris är en viss summa? Visserligen förekommer den senare frågan ej på långt när så ofta som den förra: men det är dock mycket vanligt, att båda talen af samma slag, t. ex. öre, äro gifna och antalet gånger efterfrågas, t. ex. hur många 5-öres breffkort för 25 öre? eller hur många 5-öringar vid vaxling af 25 öre?

Lätt är nu att inse, att liksom summan kunde fås genom addition, så kan svaret här fås genom att subtrahera och räkna antalet subtraktioner. Men oafsedt detta i och för sig kanske mindre viktiga påpekande af sammanhanget med det föregående, skall barnet lätt fatta nyssnämnda frågors ställning till likartade multiplikationsfrågor. Och härtill kommer, att om satsen $4 \cdot 5 = 20$ är väl bekant för barnet, såsom den bör vara, så kan det utan ringaste svårighet svara på frågan: hur många gånger 5 är = 20?

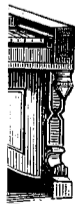
Undersöka vi vidare barnets tankegång vid uppletande af *qvotsiffror*, så skola vi i de flesta fall finna, att det använder just multiplikationstabellen på nyss nämnda sätt. T. ex. 7 i 343? 7 i 34? $4 \cdot 7 = 28$; $5 \cdot 7 = 35$; alltså $4 \cdot 7 = 28$; 6 qvar och 3 ned; — 7 i 63? $8 \cdot 7 = 56$; $9 \cdot 7 = 63$; gärd jemt upp. Är något att anmärka mot detta sätt att uppsöka *qvotsiffrorna*? Ingen ting alls, så vidt vi förstå.

are och 50 öre.

30 »
10 »
8 »
8 »
8 »
10 »
att.

örer:
tter
ng-
rlag-
ning.

2

kor!
td.

Vill man tillhålla barnet att använda divisionstabellen i formen *sjundedelen af etc.*, så framkallar man mycket flera ord och mycket mindre reda. Uttrycket *5 i 35 går 7 gånger* torde synas en eller annan mindre logiskt, men det har tillräckligt gammal häfd för att vara fullgodt svenskt språkbruk, och språkbruket står, tyvärr, öfver logiken. Orsaken här är för resten lätt att finna. Intet annat uttryck sluter sig så nära till sjelfva divisionsoperationen, der begreppet gånger är likasom en skyttel, som ständigt går fram och tillbaka, t. ex. *5 i 38 går 7 gånger, ty 7 . 5 är 35 o. s. v.* Jemför härmed uttrycken: femtedelen af 38 är 7 och litet till *, *ty 7 gånger 5 är 35*; och ni torde finna, att språket rent af haft behof af att för division utbilda ett uttryck, som passar i stycke med de ständigt återkommande multiplikationsuttrycken.

En mycket vanlig divisionsuppgift är äfven att förvandla en mindre sort till en större, t. ex. dagar till veckor, stycken till par, dussin, tolfter, tjog o. s. v. Detta slags uppgifter ensamt torde vara lika vanliga som delning i ett visst antal delar eller »delningsdivisions»-uppgifter. Ännu andra vanliga divisionsuppgifter finnas, som alla låta sig hänföras till den typiska frågan: *Hur många gånger innehållas a stycken i b stycken?* (Se i boken särskildt första stycket å sid. 25.)

Härtill kommer ytterligare, att vid frågan: hur många 4-öres äpplen får du för 24 öre; är det vida lättare att inse, att frågan gäller »hur många gånger» 4 öre innehållas i 24 öre? än att vid frågan: hvad kostar hvar äpple, då 6 äpplen fås för 24 öre? inse att svaret skall fås genom delning af 24 öre i 6 delar, en del för hvarje äpple.

Slutsatsen af det föregående skulle nu blifva, att innehållsdivisionsfrågor äro de enklaste och lättfattligaste, vanligaste och viktigaste, de som sluta sig närmast till det förut lärda och de hvilka tankegång och uttryckssätt ständigt gå igen vid divisionens utförande. Det är alltså möjligt att räkna en hel mängd sådana divisionsfrågor endast med hjälp af multiplikationstabellen, och att sålunda taga blott en svårighet åt gången. Lärjungen får då lära sig att dels igenkänna och lösa en mängd divisionsfrågor, dels härför använda multiplikationstabellen utan någon större förändring af dennas uttryckssätt, innan han går vidare. Först härefter uppgöres en formlig divisionstabell för *delning* i 3, 4, 5 delar o. s. v. Och äfven härtill erbjuder innehållsdivisionen en naturlig öfvergång (se 263, 264, 266 och 268 å sid. 22 och 23).

Vi ha haft den tillfredsställelsen att se vår behandling af division godkänd och

* Vid uttrycket »femtedelen af 38» har man ett visst logiskt behof af att antingen göra ett utbyte, så att man först tänker på »femtedelen af 35», innan man svarar 7, eller ock svara »7 och litet till». Så är ej med det andra uttrycket, som för öfrigt kan förklaras som sammandragning af: 5 som andel i 38 går att taga (från draga) 7 gånger: möjligheten af ett öfver-skott är då så naturlig, att den ej behöfver i ord uttryckas.

lofordad af flere erfarna lärare: men det nya och ovanliga framkallar dock lätt intrycket af något konstigt. Det är därför vi varit så angelägna om att utfylla hvad vi sagt å bokens omslag med ett närmare påvisande af, att just uppsökandet af det enklaste och lättaste alltigenom varit vår uppgift.

Från och med ex. 287 är uppgiften att inlära »skriftlig» divisionsräkning, tillämpad på de redan lärda divisionsfrågorna. Till utredningar och förklaringar (grupp 1) äro att hänföra ex. 287—292 samt 305, och af de öfriga afser det största antalet operationernas *inöfvande* (grupp 2). När *räknesättet skall användas* (grupp 3) är redan lärdt i inledningen, och repeteras alltså här utan särskildt besvär. Af mera tankeansträngande exempel (grupp 4) hafva vi upptagit blott några få, då räknesättet erbjuder svårigheter nog ändå.

Riksdagen.

Ordförandeskapet i skolrådet.

Lagutskottets utlåtande öfver hr G. Janssons i Krakerud motion om upphörande af kyrkoherdes sjelfskrifvenhet såsom ordförande i skolråd är i sin helhet af denna lydelse:

Denna af hr G. Jansson väckta fråga utgjorde under första tiden af det nya representationsskicket en af dem, öfver hvilka lagutskottet med anledning af åter och åter förekommande motioner oftast hade tillfälle att uttala sig. Frågan, som förekom redan vid 1850—1851, 1859—1860, 1862—1863 och 1865—1866 års ständsriksdagar, var nämligen sedermera före vid riksdagarna 1867, 1868, 1869, 1871 (i motion, hvilken emellertid icke hann blifva af lagutskottet behandlad), 1872, 1873, 1874, 1875 och 1876, utan att dock häraf uppstått annat resultat, än att numera, på grund af k. kungörelsen den 30 oktober 1868, skolråd eger att inom sig utse vice ordförande.

Vid dessa föregående tillfällen, då frågan utgjort föremål för riksdagens handläggning, har erinrats derom, att folkskolan hos oss hade, likasom i allmänhet vårt undervisningsväsende, vuxit upp ur kyrklig grund och att den samma hade sin rot i religionsundervisningen, hvars mälsman presten vore och måste vara. Det vore derföre helt naturligt, att värden af folkskolans angelägenheter och tillsynen å dess verksamhet kommit att betraktas såsom en del af prestens embetsäligganden, och att, då han företrädesvis ansetts skyldig att fullgöra dessa uppdrag, han också fått sig i lag tillagd rättigheten dertill. Visserligen vore icke folkskolan längre en uteslutande religiös institution utan hade tillika utvecklats till en läroanstalt, afsedd att åt de barn, hvilka icke begagnade sig af undervisningen i de allmänna läroverken, meddela de första grunderna för en allmänt medborgerlig bildning; men religionsundervisningen vore dock och borde fortfarande vara en af dess förnämsta angelägenheter. Enligt gällande folkskolestadga vore ju kyrkoherden pliktig att utöfva

en sorgfällig uppsigt öfver religionsundervisningen i skolorna, och härtill komme, att presterskapet till följd af sin bildning och sin öfvervägande intellektuella verksamhet syntes vara i hög grad egnadt att fatta folkskolans stora betydelse och att inom församlingen föra dess talan. Om det ock, efter hvad erfarenheten visat, någon gång kunnat inträffa, att kyrkoherden till följd af ålderdom, sjuklighet, bristande nit eller annan orsak icke varit lämplig till ordförande i skolrådet, så hade dock, på sätt folkskoleinspektörernas embetsberättelser gåfve vid handen, folkskolans angelägenheter i allmänhet blifvit af presterskapet omfattade med en nitälskan, som icke allestädes motsvarats af benägenhet å församlingarnas sida att underkasta sig de för skolväsendets utveckling erforderliga uppoffringar, och många församlingar saknade bland sina medlemmar andra personer, lämpliga och oförhindrade att utöfva ifrågavarande mödosamma och ansvarsfulla befattning. I fall befattningen gjordes till blott ett kommunalt uppdrag, kunde ej heller kyrkoherden gerna tillförbindas vidsträcktare skyldighet att efter val emottaga eller innehafva detta uppdrag, än som åläge en hvar af församlingens öfrige medlemmar.

I sålunda uttalade åsigt hemtar utskottet stöd för sin uppfattning, att någon ändring uti ifrågavarande afseende nu icke bör ega rum. Presterskapets hittills varande nit och intresse för folkskolan och dess utveckling äro allmänt samt äfven af motionären erkända, och anledning synes icke förekomma, att detta nit och detta intresse skola för framtiden slappas, lika litet som den åsigt torde vara stödd på verkliga grunder, att pastors sjelfskrifvenhet skulle inom församlingen eller skolrådet i öfrigt åstadkomma likgiltighet för folkskolesaken.

För folkskolan torde det, ej minst i dess nuvarande utvecklingsskede, vara af stor vikt, att i hvarje församling i spetsen för den samma står någon, som har befordrandet af dess väl till sitt embetes pligt, och staten, som i sin icke obetydliga mån bidrager till skolans underhåll, har häruti en garanti för bidragets ändamålsenliga användande, en garanti, som icke torde göras öfverflödigg af den å statens vägnar anordnade folkskoleinspektionen. Och äfven ur denna inspektion eller ur rent administrativ synpunkt torde kyrkoherdens sjelfskrifvenhet såsom ordförande i skolrådet vara förtjent af att bibehållas. För de redogörelser och de statistiska uppgifter, som skola från skolrådet ingå, torde ingen vara lämpligare att bära ansvaret än församlingens pastor, hvilken ock torde vara bäst skickad att i öfrigt lemna de särskilda upplysningar, som i förekommande folkskoleärenden kunna från skolrådet begäras; och vid nuvarande förhållanden med folkskoleinspektionen torde det icke vara utan sin stora betydelse, att vederbörande inspektör har inom hvarje församling någon med tjenstemannaansvar att i förekommande fall hålla sig till.

Vid sådant förhållande kan utskottet icke tillstyrka, att ifrågavarande sjelfskrifvenhet — som ock förefinnes i Norge och i Danmark (å landet), hvarjemte äfven i det pro-

lic
sö
de
sa
be
sj
vä
m
sc
m
li
sk
fa
ic
at
tj
v:
sj
n
i
b
k
ri
ti
i

ro

b
n
d
I
g
v
U
le

ka
re
gi
m
bi
S
F
le

a
v:
si
a
ti
d
a
sl
ju
li
sl

h
—
s
n

Våra läsare känna redan noggsamt, att vi i fråga om punkten 4) hylla en uppfattning, som är rent motsatt mot den ofvan såsom missuppfattning betecknade: att vi tro sådana räkneuppgifter, som äro hänförliga till hela tal, vara både de i lifvet vanligaste och de för lifvet viktigaste. Vi hafva förut gifvit skäl för vår åsigt, att, i motsats till 3) här ofvan, öfningsexempel med stora tal i *regeln* äro olämpliga. Slutligen må påpekas, med hänsyn till 2) här ofvan, att öfning i räknande med hela tal ej är det samma som *räkneuppgifters lösande* med hjälp af blott hela tal; och att det just är den sistnämnda, för det praktiska lifvet ytterst viktiga öfningen som blir försummad, om man litar på att den skall göras öfverflödigt genom den räkneöfning, som inhemtas längre fram.

Vi hafva genomgått flere af våra anseddaste äldre och största nyare räkneböcker under särskildt aktgifvande på författarnes sannolika uppfattning af denna fråga. Det antal exempel, som är att hänföra till folkskolans första årskurs, utgör en försvinnande bråkdel af det hela, i somliga blott 3 à 4 procent, ja, i några knappt mer än 1 à 2 procent af allesamman. Dessa böcker äro naturligtvis ej lämpade efter normalplanen: men utan misskännande af den pedagogiska sanningen, att både grunden bör läggas med hjälp af det enkla och lättfattliga, och en mångsidig användning af detta enkla göras, innan man bygger vidare, så hade ett sådant missförhållande aldrig kunnat uppstå.

Härtill kan möjligen anmärkas, att »sorträkning» förr ju till största delen ej var annat än »hela tal», och att följaktligen till de båda första årskurserna kunna hänföras en mängd af de äldre räkneböckernas »sort-exempel». Men se då på dessa exempel! Var icke *afsigten* alldeles påtagligen den att gno in alla möjliga (och omöjliga) sorters inbördes förhållanden, att öfva reduktioner m. m., och detta med *liten* eller *alls ingen* hänsyn till hvad i praktiken kan möta, t. ex. med *nyläst och korn* eller *år och sekunder* ihop i en enda måttuppgift, liksom om någon människa någonsin sett eller kunnat tänka sig en våg, hvilken både kunnat bära nyläster och gifva utslag för korn, eller som om i praktiken vid en tidslängd af årtal någonsin tagits i betraktande några sekunder.

(Forts.)

Riksdagen.

Klockarnes brefbäringskyldighet.

Lagutskottets utlåtande i anledning af den väktas anmälan om upphäufvande af klockarnes brefbäringskyldighet är af följande lydelse:

Om de kap. 17 § kyrkolagens ordning, hvarf nämns, att klockaren »skall bära bref till prästen, till de kända tillståndsrummen, till samtliga kyrkor, och till sådant församling, till staden, som deraf äro utsetta».

Lärarkollegiet har på detta måden uttalat sig

om denna fråga i af år 1873 utkomna utlåtandet, som till, äro uttalat, att denna ordning »skall upphävas» och att klockarnes brefbäringskyldighet upphävas.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100. Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

Utlåtandet utkom i Stockholm den 19 maj 1873 och k. utl. nr. 100, utl. nr. 100.

